

Enige broedvogels in Noord-Brabant

door

Sj. BRAAKSMA, W. H. Th. KNIPPENBERG en V. LANGENHOFF
(vervolg)**Braamsluiper, *Sylvia curruca curruca* (L.)**

De Braamsluiper komt als zomervogel vooral in dorpstuinen voor, al zien we bij hem ook een zekere „vogel-urbanisering” (1); te Helmond hoorden we hem midden in de stad in een tuintje, aan de Markt gelegen. Oudere gegevens zijn zeer schaars. H. SCHLEGEL (2) gaf voor Noord-Brabant de typerende volksnaam „garendiefje” op, hetgeen bekendheid met zijn nest veronderstelt. Toch was aan HAVERSCHMIDT (3) niet één broedgeval uit Noord-Brabant bekend; hij achtte een nader onderzoek in deze provincie zeer gewenst.

A. B. WIGMAN (4) gaf in zijn overzicht van de zomervogels op de Meer te Vlijmen in 1910 aan, dat de Braamsluiper aldaar in de eendenkooi nestelde en H. VAN IERSEL (5) had hem „slechts aange troffen onder Tilburg, Haaren, St. Michielsgestel en Best”. De nieuwere waarnemingen geven een iets duidelijker beeld van de verspreiding. Wat de talrijkheid betreft, geldt voor vele streken in Noord-Brabant, wat B. VAN DOOREN ons meedeelde over de omgeving van Eindhoven: dat er nl. per dorp minstens 10 paren broeden en dat ze praktisch bij elke boerderij met een doornheg voorkomen. De ervaring wijst uit, dat de Braamsluiper zeer honkvast is, al laat hij zich soms wekenlang niet horen. Vele waarnemingen betreffen slechts zingende mannetjes; in het volgend overzicht worden deze aangegeven als m. (= zingend mannetje). Aangezien de Braamsluiper in april en ook nog in mei terugkeert, is het niet uitgesloten, dat er zich onder de vroege waarnemingen enige doortrekkers bevinden.

Waarnemingen:

Bergen op Zoom, Vrederust, 1952 8 nesten (J. H. KAYSER); 1953 aanwezig (De Zwerver, 1953, 158).

Oosterhout, Warande, 1954 28 april 1 m. (P. BROEDERS).

Made, slechts eenmaal gehoord (J. WITLOX, 1952).

Raamsdonkveer, 1954 29 april 1 m. (P. BROEDERS).

Raamsdonk, 1954 4 mei 1 m. (P. BROEDERS).

Werkendam, 1952 9 mei 1 m. (C. G. VAN LEEUWEN).

In de Biesbos komt hij in het geheel niet voor volgens LEBRET en VERHEY (6) en WITLOX (7).

Tilburg, 1952 in een gebied met straal van 6 km rond de stad ca 15 p. (F. A. TEURLINCX).

Goirle, regelmatig broedend (J. W., 1952).

Oisterwijk, 1952 mei 1 m. bij Gemullehoeken (V. LANGENHOFF).

Udenhout, 1952 mei 2 m. in het dorp en 1 m. bij de Rustende Jager (V.L.).

Haaren, 1952 20 april 1 m. (W. KNIPPENBERG); bij Nemerlaer 1953 5 mei 1 m. (P. GEROLD e.a.).

Helvoirt, 1949 21 april 1 m.; 1952 mei 2 m. (V.L.).

Cromvoirt, 1952 mei 1 m. in het dorp en 1 m. aan Drongelens kanaal richting Nieuwkuik (V.L.).

Elshout, 1952 24 juni 1 m. (S. BRAAKSMA).

Tussen Haarsteeg en Vlijmen, 1952 7 juni 1 m. (V.L.).

- Oud-Heusden, 1952 24 juni 2 m. (S.B.); Wijk bij Heusden, 1952 15 mei 3 m. (C. G. VAN LEEUWEN).
- 's-Hertogenbosch, 1950 28 april, 10 mei en 7 juni 1 m. in Casinotuin; 1952 8 mei 1 m. bij Herven; 1954 27 april 1 m. in Willem van Oranjelaan (V.L.).
- Vught, in de tuinen van Deken van Oss-sstraat 1948 26 en 29 juni, 22 aug. en 4 sept. 1 m.; 1949 begin juni alarmerend; 1950 1—2 mei en 26 juni 1 m.; 1951 21 april en 27 juni 1 m.; 1952 13 april 1 m.; 1953 29 april 1 m. Verder nog waargenomen: bij Marienhof 1952 7 juni 1 m.; bij Marechaussekazerne 1951 5 mei 1 m.; bij Isabellakazerne 1951 geregeld 2 m.; bij Maurick 1951 3 juni 1 m., 1952 30 mei en 1955 2 mei 1 m.; op Halder 1951 22 april 1 m.; bij Voorburg 1952 mei 1 m.; op Markt 1952 2 juni 1 m.; op Molenvenseweg 1948 juni 1 m., 1952 mei 1 m. (V.L.); op Loonse Baan 1952 18 april 1 m. (S.B.), 29 juni 1 m. (V.L.).
- St. Michielsgestel, Beekvliet 1946 19 mei 5 eieren; 1947 april-juni 1 m.; 1948 mei-juni 1 m.; 1949 20 mei 1 ei; 1951 4 mei 6 eieren (uitgehaald), 30 mei 4 eieren (3 j. uitgevlogen), 28 juni 3 eieren + 2 j.; 1952 2 juni 4 eieren; 1953 2 p. br., beide reeds 25 april aanwezig; 1954 15 juni 2 m.; 1955 april-mei 1 m.; 1956 26 april 1 m. Verder nog aanwezig: bij Instituut v. Doofstommen 1952 20 juni en 1954 18 mei 1 m.; op Pettelaar 1955 10 mei 1 m.; bij de Kerk 1955 8 mei en 27 juni 1 m.; op Ruwenberg 1953 4 juli 1 m.; in Broekstraat 1952 19 mei en 1955 11 mei 1 m.; bij weg naar Den Dungen 1952 2 mei 1 m. (W.K.).
- Gemonde, 1952 29 april in de kom 1 m. (W.K.).
- Boxtel, 1949 21 april 1 m.; 1950 13 mei 1 m. tussen Boxtel en Vught (V.L.); 1952 19 mei 1 m. op weg naar Schijndel (W.K.) en 31 mei 1 m. bij overweg (V.L.).
- Schijndel, regelmatig br. (J.W., 1952); 1952 10 juni 1 m. in dorp (W.K.). Tussen Schijndel en Heeswijk, 1951 26 april en 1952 21 mei 1 m. (V.L.).
- Liempde, De Geelders 1952 2 mei 1 m. (S.B.); 1955 11 mei 1 m. (W.K.). In Veldersbos 1952 1 m. (J. DAAMS). In Herebeke 1952 29 april 1 m. (W.K.).
- Olland, 1952 23 april 1 m. (W.K.).
- St. Oedenrode, 1951 13 juni 2 nesten met resp. 3 en 5 eieren (B. VAN GENUGTEN); 1952 23 april 1 m. op Everse (W.K.).
- Eerde, 1950 5 juli 1 m. (V.L.); 1953 27 april 1 m. (W.K.).
- Berlicum, 1952 vrij algemeen (E. J. HOFFMAN).
- Best, 1954 10 mei 1 m. (W.K.).
- Acht, 1952 br. (J. DAAMS).
- Woensel en Tongelre, 1952 7 tot 10 p. (H. OVERSTEEGEN).
- Eindhoven, 1944 april-juni 1 m. in het Philips-de Jong park, aan de Oirschotse Dijk, in de tuin van Philips (Strijp), en in de Paradijslaan (Venkraai, nr. 2, 8); 1945 april 1 m. bij Hagengkampweg, Watertoren, en Gennepmolen (Venkraai, nr. 3, 23); 1952 br. langs het Genneperspad, in het stadspark, bij de Watertoren, in het Philips-de Jong park, aan de Oirschotse Dijk, bij de Varkensputten en te Strijp (J. DAAMS; K.N.N.V., afd. Eindhoven).
- Veldhoven, 1944 14 en 23 april 1 m. (Venkraai, nr. 2, 8).
- Waalre, 1947 nest met 5 eieren; 1948 13 juni nest met 5 j. (B. VAN DOOREN).
- Valkenswaard, 1954 10 mei 1 m. (W.K.).
- Steensel, 1952 18 juli 1 m. (V.L.).
- Netersel, 1952 1 mei 1 m. (W.K.).
- Vessem, 1945 17 juli 1 m. (Venkraai, nr. 3, 23).
- Oostelbeers en Wintelre, 1952 30 april 1 m. in ieder dorp (W.K.).
- Bergeyk, 1945 22 april 1 m. (Venkraai, nr. 3, 23); 1953 bij visvijvers br. (K.N. N.V., Eindhoven).
- Heeze, 1952 10 juni 3 m. (S.B.).

Nuenen, 1945 13 april 1 m. (Venkraai, nr. 3, 23).
 Lierop, 1952 26 april 2 m. (W.K.).
 Helmond, 1943 en 1949 vrij algemeen rond de stad (G. SANDERS); 1948 19 april 1 m. (J. VAN ALPHEN); 1952 4 mei op Markt; in Wilhelminalaan 1952 5 mei en 6 juni, 1955 17 juni 1 m. (W.K.).
 Bakel, 1952 vrij algemeen (J. VAN DE KAM).
 Deurne, 1945 16 april 1 m. (Venkraai, nr. 3, 23); 1953 27 april 1 m. (W.K.).
 Stiphout, 1952 vrij algemeen (J. VAN DE KAM).
 Aarle-Rixtel, 1952 23 en 28 april 2 m. (W.K.).
 Lieshout, 1944 10 juni 1 m. (Venkraai, nr. 2, 8).
 Beek en Donk, 1952 17 april 1 m. (W.K.).
 Empel, Gewande, 1952 28 juni 1 m. (V.L.).
 Rosmalen, 1952 1 mei 1 m. bij Maliskamp (S.B.).
 Maren, 1952 27 juni 1 m.; idem te Lithoyen (S.B.).
 Vinkel, 1952 2 mei 2 m. (W.K.).
 Hees, 1952 1 mei 3 m. (S.B.).
 Oss, 1952 1 p. in de Heihoek (C. J. BOOY).
 Berghem, 1951 1 p. op Durenseinde (C. J. BOOY).
 Uden, 1952 1 mei 2 m. bij Slabroek (S.B.).
 Schaikse Hoek, 1952 1 mei 1 m. (S.B.).

Volledig is dit overzicht in genen dele. We durven ons daarom niet aan een schatting van het aantal broedparen wagen. Uit enige nauwkeuriger onderzochte gebieden, rond Eindhoven en 's-Hertogenbosch, moge blijken, dat de Braamsluiper met zijn onopvallend gedrag maar opvallend schuifelliedje zeker plaatselijk vrij algemeen voorkomt.

Literatuur:

1. J. DE JONGE (1952): Veranderingen in de vogelwereld, *Natura* 49, 89—90.
2. H. SCHLEGEL (1852): *Bouwstoffen voor eene fauna van Nederland*, I, 66, Leiden.
3. Mr. Fr. HAVERSCHMIDT (1942): *Faunistisch overzicht van de nederlandse broedvogels*, 95—96, Leiden.
4. A. B. WIGMAN (1910): *Zomervogels op de Meer te Vlijmen*, *Jaarboekje N.O.V.*, nr. 7, 91.
5. H. VAN IERSEL (1937): De vogels rondom 's-Hertogenbosch, *Natura* 1937, 103.
6. Mr. T. LEBRET en C. J. VERHEY (1954): De avifauna van de Biesbosch, *Wet. Med. K.N.N.V.*, nr. 12.
7. J. WITLOX (1955): De brabantse Biesbos, *De Zwerver* 1955, 100—107.

W. H. Th. KNIPPENBERG.